

Economia

Reformar la Universitat és clau per a la competitivitat

12/05/12 02:00 - CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR I DIRECTOR DE L'ESCOLA DE DOCTORAT DE LA UB - **ENRIC I. CANELA**

Un factor d'èxit en l'empresa, la política, la ciència o en tantes altres activitats, és l'art de l'anticipació; visió i anticipació en la mesura justa.

Sovint, el diagnòstic lúcid de científics i pensadors és menystingut per polítics conservadors, d'esquerres o de dretes que, per interessos, covardia o incapacitat, són incapaços d'afrontar el canvi.

Això ha dut una part del nostre món a la crisi econòmica i generarà mancances energètiques o alimentàries, en síntesi, de sostenibilitat. L'Estat espanyol és un dels exemples més evidents d'aquesta incapacitat. Crisi és canvi i res no tornarà a ser com era. Això no ha de ser pitjor si les coses es fan bé.

Alguns opinen que el govern espanyol ara sí que està fent el que cal i que la culpa és de l'anterior, però cal recordar que els que avui conformen aquest govern no fa gaire mesos estaven a l'oposició i feien tot el possible per agreujar la situació espanyola. La incapacitat és històrica.

D'entre els molts exemples em centraré en el que m'és més proper: la Universitat i la recerca que porta associada. El model d'Universitat adoptat per l'Estat espanyol l'any 1983, com a resposta al model franquista, va ser útil un temps, però amb els anys s'havia d'haver reformat. Això no es va fer bé. La llei aprovada al 2001, amb la majoria absoluta del govern d'Aznar, ja no era adequada en aquell moment. El PSOE, molt crític, va dir que la canviaria, de fet, hi va fer canvis al 2007, però de tipus ideològic i es van limitar a fer-hi modificacions que volien satisfer determinats col·lectius. En cap moment no es va plantejar seriosament canviar aquelles coses que eren un llast per transformar la Universitat i adequar-la a les necessitats del moment. Feia temps que estava clara la necessitat de competir en un món globalitzat mitjançant la recerca, el desenvolupament i la innovació. Calia impulsar la recerca, la transferència de coneixement i adaptar la formació a les noves necessitats. Això demanava un model de gestió més àgil i més connectat a la societat. Ni el model de govern, ni el de finançament, ni el de gestió de recursos humans eren ni són els escaients.

Ara com ara el govern espanyol es proposa reformar la Universitat i per això ha creat una comissió d'experts. Curiosament, per justificar la reforma, en lloc de basar-se en fets objectius es basa en dades que no es corresponen amb la realitat.

Cal reformar la Universitat, sí. En el que tinc dubtes és en les solucions que proposarà el govern espanyol si parteix d'idees tan estranyes com dir que sobren universitats. Un argument per justificar-ho és dir que a Califòrnia n'hi ha deu. Resulta que n'hi ha cent quaranta-sis. Si ens centrem a Catalunya, no hi sobren universitats, el que cal és no repetir titulacions amb poca demanda i impulsar el seu encaix en el teixit productiu. No té cap sentit proposar la fusió d'universitats, si promoure que adaptin la seva realitat amb un model de finançament correlacionat amb el que se les demana.

Tampoc no es pot esperar que les universitats es financin amb molts més recursos privats. Les dades europees mostren que les universitats recapten prop d'un 19% de recursos privats, però hi estan incloses les matrícules. Això ja ho fem nosaltres. És necessari destinar més recursos privats a través de contractes, no perquè contribueixin a millorar gaire la capacitat de maniobra de la universitat, ja que el marge de benefici que queda d'aquests ingressos és petit. La seva importància és que significaria una relació més estreta amb el teixit productiu, i això és intrínsecament bo i necessari.

El que sí que és imprescindible és plantejar-se seriosament quin és el repartiment entre subvenció pública i matrícula. Això s'ha de fer després d'un debat seriós sobre quin model social volem i no és bo fer-ho en un moment en què la crisi força a retallar arreu. Més encara, és socialment injust augmentar els preus de les matrícules sense, prèviament, haver creat un model de suport als estudiants amb menys recursos econòmics. Sobretot no es pot fer mentint, tot dient que aquí és on menys es paga, quan a l'Estat espanyol, i especialment a Catalunya, és on es paga més. Actualment, a l'Estat espanyol es paga menys que Anglaterra, Gal·les, Irlanda del Nord i els Països Baixos, semblant a Portugal, però més que a altres llocs. Una pujada com la prevista ens situaria al nivell dels Països Baixos. Això seria una barbaritat sense un sistema molt potent d'ajuts.

És indubtable que cal reformar la universitat per aconseguir una millor formació dels ciutadans, tenir més doctors a les nostres empreses i millorar l'aplicació del coneixement per ser competitius, però s'ha de fer amb rigor, i no amb improvisacions o maniqueïsmes.

Comissió d'experts

Un grup d'onze experts independents s'encarregaran de reformar el sistema universitari espanyol. Els van designar el consell de ministres el 13 d'abril passat. La seva funció serà, per sobre de tot, la de marcar les línies bàsiques de la reforma. La comissió està integrada per nou catedràtics d'universitat, i dos més són professors titulars.

Imatges del claustre de la UB prèvies a un dia de vaga d'universitaris Foto: ARXIU /ALBERT SALAMÉ.

Enric I. Canela
Altres articles de l'autor

30/03/2013 [La universitat funciona més bé que la política i l'empresa](#)

02/03/2013 [La ciència i els polítics](#)

Més articles ...

Ara com ara el govern espanyol es proposa reformar la Universitat i per això ha creat una comissió d'experts. Curiosament, per justificar la reforma, en lloc de basar-se en fets objectius es basa en dades que no es corresponen amb la realitat. Cal reformar la Universitat, sí. En el que tinc dubtes és en les solucions que proposarà el govern espanyol si parteix d'idees tan estranyes com dir que sobren universitats. Un argument per justificar-ho és dir que ha Califòrnia n'hi ha deu. Resulta que n'hi ha cent quaranta-sis. Si ens centrem a Catalunya, no hi sobren universitats, el que cal és no repetir titulacions amb poca demanda i impulsar el seu encaix en el teixit productiu

Darrera actualització (Dissabte, 12 de maig del 2012 02:00)

Publicat a

L'Econòmic Catalunya 12-05-2012 Pàgina 23